

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din
polletno 300 Din
celoletno 600 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 3 D, 4 D, 5 D,
v uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneve po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Vse prijave, nepravilnosti
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, saajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Največja nevarnost za Evropo

Zadnje slike iz Rima nam kažejo fašistovske mladce, uvrščene v četo, kako pozdravljajo svojega vojvodo na najnovejši način: z bodalom v dvignjeni desnici. V tem duhu se pripravljajo rimski pretorijanci za naloge, ki baje čakajo Italijo v bližnji bodočnosti. Italijanska mladež se ne vadi, kakor je izjavil sam g. Mussolini 7. decembra v svojem pogrebem govoru staremu demokratičnemu parlamentu, v valčnih plesih in idiličnem rajanju, ampak v vojaških nastopih s karabinkami in noži v rokah, mladenke pa v lokostrelstvu kakor v stari Sparti. Ves ostali kulturni svet se sicer z vsemi naporji svojih sil trudi, kako človeštvu ohraniti mir, nešteto izbruhov državnih in narodnih sporov v krvav požar je bilo že potlačeno, prizadevanja za čim dolgotrajnejšim mirovnim stanjem so odkritosrčna in segajo globoko, toda fašizmu to ne konvenira. V neprenehajočem oboroževanju veseli vidi vzrok, da se sme iz vseh mirovnih stremeljenj norčevati, češ da so v svoji plemenitosti že več kot »transcendentalni«, zamlčuje pa seveda, da je ravno fašizem s svojo izzivajočo in brutalno politiko, ki podpira vse reakcionarne sile v Evropi, veliko kriv, da je mirovna politika držav skaljena po medsebojnem nezaupanju, strahu in rečunanjem z maščevalnimi strastmi na eni in zavojevalnimi nagoni na drugi strani. Ves fašizem je eno samo poveljevanje in namerno negovanje teh instinktov.

Ta usodepolna vladavina živi samo v sanjah sijajnejše in večje Italije na suhem in na morju. Italija fašizmu še ni zadostila velika, dasi je brez lastnega zaslužnja po goli sreči razširila po minuli vojski svoje meje daleč preko ozemlja, ki ji po naravi gre. Če bi ta Italija izvedla pravično agrarno reformo in socialno preuredbo ter se prizadevala za svoj gospodarski dvig v mirni sotečni z drugimi državami, ne bi njeno prebivalstvo samo dobro izhajalo na svoji zemlji, ampak lahko tako napredovalo, kakor ni še nikoli od svojega zedinjenja dalje. Toda fašizem, ki spremenjan od uprav barbarsko kričave reklame, že 10 let eksperimentira na polju gospodarske in socialne politike brez vsakega resničnega uspeha, ne ve druge poti, kako bi ovekovečil sebe in svoj paganski sistem drugače, kakor da požene Italijo v splošni krvavi ples, ki naj se uprizoni zaradi njegovih nenormalnih imperialističnih videv. Tedaj bi se po fašističnih domnevah dobri, a skrajno potrpežljivi in ne preveč pogumni italijanski narod, ki pa strašno vzkipi, če dobi odkod in od koga kak močan sunek k upor, resnično zadovoljil s fašizmom, ki bi položil k njegovim nogam celo pokorjeno srednjemorsko oblast in njene bogate zaklade. Zaenkrat pa lahko italijanski cincinni, ki rad z živo domišljijo olepšuje svoje skromno življenje, pozabi gorje le s skrajnim samozatajevanjem prenašanja fašistovskega pritiska in brezprimernega tiraniziranja vsega zasebnega in javnega življenja, plavajoč v rožnatih oblakih sijajne bodočnosti, ki mu jih slika neizčrpna zgornost obnovljenega rimskega paganizma.

Mislimo, da bo svet znal primerno oceniti skrajno nevarnost, ki tiči v tem sistemu in v načinu vodenja zunanje politike, kakor se razgalja posebno jasno v govoru voditelja fašizma v zadnji seji rimskega parlamenta. Evropa bi morala izgubiti, drveča v prepad, sama zadnje sled vsake razsodnosti, državniške sposobnosti, zmognosti samozaščite in smisla za obče kulturne, etične, socialne interese krščanskega človeštva, če bi mirno gledala, kako se v zadovoljstvu neizmernega častihleplja, nenasitnosti in vladateljnosti male skupine nasilnikov na apeninskem polotoku ogroža ves svet. Zato države in narodi, ki so slovesno podpisali mir in se pošteno trudijo, da ga vzdrže in mirno razpoloženje utrdijo, ne bi smeli tudi ne meniti tebi nič molčati k temu, kako posebno fašizem v zadnjem času preganja slovensko manjšino, goneč v konfinacijo celo najmirnejše in najlojalnejše kulturne delavce našega naroda, kako strahujejo ljudstvo v Primorju razni v črne srajce odeti malopridneži in naravnost kriminalne prikazni, razni fašistovski tajniki, ki so poneverili stotine tisočakov državnega denarja, s pomočjo pokvarjenih in strahopetnih uradnikov, kako skuša režim z obnovljenim skrajnim terorjem pripraviti volitve za »kooperativno zbornico, ki bo v resnici le predstavništvo in golo orodje ene klikke, ki jo bo volila, oziroma jo dala izvoliti z vsemi sredstvi nasilja — pretepanjem, specialnimi tribunali, procesi zaradi izmišljenih in podtaknjenih zločinov, konfinacijami, policijskimi

Kriza že končana

Sporazum še daleč — Proračun sedaj najvažnejši državni posel — Davidovičev nastop le epizoda

Belgrad, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Danes so se vrnili s svojega shoda v Požarevcu samostojnodemokratski poslanci Svetozar Popović, Venčeslav Vilder in dr. Kostić. Dalje časa so se razgovarjali s svojimi tukajšnjimi prijatelji in se končno sestali tudi z g. Savčicom. V toku teh razgovorov so dali različna pojasnila. Vilder n. pr. smatra, da so od sporazuma še zelo daleč in da so poslednji dogodki zelo oddaljili ljudi in stališča posameznih strank. Treba je še dosti časa, da se zblíževanje pospeši. Nekoliko se je sicer v tem pravcu že storilo, vendar do danes ni upanja, da bi res prišlo do kakega zblížanja.

Dalje se je sestal Vilder z voditeljem glavnega odbora narodno radikalne stranke Trifunovičem. Po sestanku je izjavil, da KDK ne bo dala nobene oficijelne izjave o ustavi in da se tudi ne bo pogajala glede ustave s sedanjo vlado, dokler ne dobi polnega zaščedenja za 20. junij.

V tej zvezi je zlasti značilno, da je zagrebški tisk naperil odkrito borbo proti ministrskemu predsedniku dr. Korošcu. Smatra se, da je zagrebška opozicija razočarana nad izidom sedanjke krize in da je pričakovala, da bo Davidović res povzročil krizo in padee vlade. Vendar je taktika dr. Korošca in njegovo delo preprečila krizo in padee vlade. Radi tega smatra Zagreb, da je ministrski predsednik dr. Korošec glavni krivec za sedanjim položajem.

Priprave za delo skupščine

Belgrad, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Danes je bil na dvoru g. Aca Stanojevič, in sicer je bil za avdience sam zaprosil.

Predsednik radikalnega kluba Velja Vukičević je danes dalje časa konferiral s predsednikom narodne skupščine Ilijo Mihajlovičem in z ministrom ver Dragoš Cvetkovičem. Razgovarjali so se o situaciji in po razgovoru podali mnenje, da o kaki krizi ni govora.

Danes dopoldne so se sestali v kabinetu predsednika narodne skupščine Mihajloviča razni politiki in so se posvetovali o načrtu zakona o razdolževanju kmetov. Tej konferenci sta prisostvovala tudi finančni minister Niko Subotić in poljedelski minister Vlada Andrić. Od demokratskih poslancev sta bila navzoča Kosta Timotijević, ki ima tozadevno svoj poseben načrt, in dr. Slavko Sečarov, od

Dr. Maček izključuje mirno rešitev

Zagreb, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Te dni je dal dr. Maček izjavo dopisniku lista »Corriere della Sera«, v kateri zlasti naglašja, da se mirnim putem v naši državi ne bo nič spremenilo in da so svobodne volitve nemogoče. V zvezi s tem je tudi izjava, ki jo je dal danes dr. Maček novinarjem na vprašanje, kaj sodi o nameri notranjega ministra dr. Korošca, da se spremeni zakon o oblastni in sreski samoupravi. Dr. Maček je o tem rekel: »Po 20. juniju hrvatski narod ne da nič več ne na ustavo in ne na druge zakone. Poleg tega je dr. Korošec že pogazil zakon o oblastni samoupravi z imenovanjem namestnika velikega župana. Zato je najbolje, da se to, kar je stvarno itak že pogazeno, spremeni tudi formalno.«

SDS nazaduje

Belgrad, 9. dec. (Tel. »Slov.«) Samostojni demokrati so imeli danes shod v Požarevcu, ki se ga je udeležilo samo 150 ljudi. »Ovega se in povedalo ničesar.

šikanami, odvzetjem koncesij in patentov, podkupovanjem itd. itd. Te stvari morajo najti splošno moralno obsodbo celega sveta, da ne bo nihče v dvomu, kaj bo v resnici predstavljal tisti novi parlament, ki ga bodo fašisti razkričali kot nekaj edinstvenega na naši zemlji: torišče in gnjezdilšče divjih bojevni strasti in največji ogroževalec miru ter vseh kulturnih dobrin človeštva.

Iz te pisave zagrebških listov se jasno vidi, da je kriza takorekoč končana in da je stališče vlade isto, kakor je bilo pred krizo.

Iz krogov vladne koalicije smo doznali tudi, da o krizi tudi radi tega ne more biti govora, ker je sedaj na dnevnom redu najvažnejši državni posel, to je proračun, in ker brez proračuna ne more delati nobena vlada. Radi tega bi bilo nesmiselno, da bi se otvorila kriza prav pred pričetkom debate o proračunu v finančnem odboru. Saj kriza itak nima nobenega izgleda, da bi spremenila položaj, oziroma ga usmerila v drugo smer. Poleg tega se je vladna koalicija že pred sestavo sedanjke vlade sporazumela o gotovih gospodarskih in prosvetnih zakonih, glede katerih je skrajni čas, da se spravijo pod streho.

Najmerodajnejše pa je mnenje odločilnih faktorjev v naši državi, da je prišel čas, da se spravi delo v posameznih ministrstvih v določen sistem in da ni mogoče rešiti gospodarske in upravne krize drugače, kakor na ta način, da imajo vodilni ministri dovolj časa na razpolago, da svoja načela tudi izvrše v praksi.

Lahko se trdi, da kritično stanje sicer še ni popolnoma in absolutno odstranjeno, toda da delajo vsi vladni poslanci na to, da se spravijo odnosi med vladnimi skupinami nazaj v prejšnji tir in da torej značijo Davidovičevi napadi proti vladi g. dr. Korošca le majhno epizodo brez dalekosežnejšega pomena.

radikalov pa Dragoša Obradovič in Gjura Janković. Konferenci naj bi bil prisostvoval tudi g. Ljuba Davidović, toda radi zadnjih razburjenih dni se ni odzval vabilu. Razpravljalo se je o tem, kako bi se to vprašanje čimprej rešilo in predložil zakon narodni skupščini. Za podlago debate so vzeli načrt gg. Kosta Timotijevića, Nastasa Petroviča in dr. Miloša Tupanjanina. Načelno se še ni sklenilo, v kaki obliki naj se predloži ta zakon narodni skupščini, ker je po nekaterih načrtih mnogo takih postavk, ki so prav zapeljive, da bi tvorile podlage različnim demagogijam, nikakor pa niso v korist stvari miru. Mnogo se je debatiralo o tem, ali naj vzame stvar v roko Narodna banka in kako naj pride vlada, oziroma politika v stik z našimi denarnimi zavodi in gospodarskimi krogi.

Jutri prične delovati finančni odbor.

Teror na zagrebški univerzi

Zagreb, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila zopet skupščina zagrebških študentov, na kateri je bilo sklenjeno, da se štrajk nadaljuje za 48 ur, in sicer radi tega, ker še vedno obstajajo razlogi, radi katerih se je štrajk pričel. Ob tej priliki so študenti razbili ploščo katoliškega akademičnega društva »Domagojci«. Med »Domagojci« vlada veliko ogorčenje radi tega barbarskega čina njihovih kolegov, ker je znano, da se je »Domagojci« vso dobo štrajka zadržal korektno.

Omenimo naj še to, da je posebno ljuto napadal »Domagojci« član akademskega Orla g. Petrovič, ki je obenem napadal Slovensko ljudsko in Hrvatsko puško stranko. Kakor čujemo, se bodo »Domagojci« pritožili pri centrali katoliške akcije radi takega postopanja organiziranega člana katoliške akcije in radi sodelovanja članov katoliške akcije z madjarskimi študenti v Zagrebu, ki so postali v zadnjem času zelo aktivni.

Belgraiske vesti

Danes je bil dolgo časa na dvoru predsednik vlade dr. Korošec.

Predsednika vlade dr. Korošca je danes obiskal sofijski poslanec Nešić, ki se je z njim razgovarjal o naših odnosih do Bolgarije.

Prvi semester se konča na onih osnovnih šolah, kjer se je pričel pouk 1. septembra, v soboto pred 1. februarjem; drugi semester se prične naslednjo sredo. Na onih šolah, kjer se je pričel pouk 1. oktobra, se pa konča 1. semester v soboto pred 1. marcem in se prične drugi naslednjo sredo.

Zagrebška obl. skupščina proti Maksimoviču

Zagreb, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Danes je bila napovedana seja zagrebške oblastne skupščine, za katero je vladalo v Zagrebu veliko zanimanje. Znano je bilo namreč, da bo oblastni odbor predložil oblastni skupščini svoj sklep, po katerem se ne bo dovolilo velikemu županu in tudi ne njegovemu odposlancu prisostvovati sejam oblastne skupščine. Takoj po pričetku seje je prišel v dvorano oblastne skupščine banski svetnik g. Uzorinac z aktom velikega župana, s katerim se zaključuje III. zasedanje oblastne skupščine in odpravlja IV. Toda g. Uzorinac ni prišel niti do besede, kajti takoj po pričetku seje je povzel besedo g. Predavec in je priporočil oblastni skupščini, da sprejme poprej omenjeni predlog oblastnega odbora, naker je bila seja zaključena. Značilno je, da predsednik oblastne skupščine ni podelil besede odposlancu velikega župana, ko je ta po poslovniku zahteval besedo.

Odlikovanja

Belgrad, 10. decembra. (Tel. »Slov.«) Na predlog ministra za poljedelstvo in vode so bili odlikovani z zlato medaljo za državljanske zasluge ti-le slovenski zadrugarji: Jakob Rajš v Ljutomeru, Ivan Lovrič, Mihael Hrasnik v Laškem, Ivan Škrbec v Starem trgu, Josip Štroklač v Šmarju, Ivan Brenčič na Vrhniki, Franc Špan v Jarenini, Anton Jakopič v Dobropoljah, Ivan Suša v Šlakoncu, Josip Poznič v Gradišču, Anton Toman v Konjicah, Ivan Simončič v Semiču, Tomaž Korbar v Osuševcu pri Pljuju, Jakob Jan v Gorjahi pri Bledu, Ivan Rodovnik v Legnu, Anton Umnik v Senčurju, Ivan Rešeren v Poljčanah, Martin Colarič v Kostanjevici, Alojz Mihelič v Bregu pri Celju, Ivan Kolenc v Crensovcih, Franc Tolaž v Dobravi, Mihael Zorek v Murski Soboti, Dominik Kotnik v Guštajnu, Ivan Sinkovec v Ambrusu in Martin Steblovnik v Smartnu.

Na predlog ministra trgovine je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda Franc Rataj v Mariboru.

Bolezen angleškega kralja

Smrtina nevarnost še ni minula.

London, 10. decembra. (Tel. »Slov.«) Že nedeljsko zdravniško poročilo je javljalo poslabšanje zdravstvenega stanja angleškega kralja, posebno ker so nastopili znaki izčrpanosti. Današnje poročilo, ki je bilo izdano opoldne, pravi, da je imel kralj nemirno noč, jutranja temperatura da je nekoliko manjša in da je ugotoviti lahko zboljšanje splošnega stanja. Vendar pa obstoji bojazen za kraljevo zdravje radi tega, ker so sredstva za ojačenje srca že izgubila nekoliko svojega učinkovanja, dočim neprestani izlivi pljučnih abscesov v kri, katerih navzlic röntgeniziranju in punktiranju niso mogli izslediti, zastrupljajo kri in slabijo delovanje srca. Tudi danes popoldne je tako stanje trajalo dalje. Princ waleški je danes dopoldne dospel v Brindisi ter ga je italijanski rušilec prepeljal na suho. Ob 12.30 je nadaljeval pot v Calais. Posebni vlak dosepe jutri zjutraj v Lugano, kjer bo princa pozdravil Chamberlain.

Romunija je miroljubna

Bukarešta, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Od do bro poučene strani se ponovno zatrjuje Vašemu dopisniku, da je bil obisk romunskega zunanjega ministra Mironesca v Varšavi, kateremu je javnost v zapadnih državah in v Rusiji kljub oficijelnim romunskim izjavam pripisovala velik pomen, samo čin vpljudnosti ki ne bo dovedel do nikakih političnih sprememb. Stara romunska vlada je zasledovala nasproti Rusiji vedno politiko miru, katere hoče nadaljevati tudi nova vlada. Vlada še danes stoji na istem stališču, kakor l. 1922. ko je Rusiji ponudila pogodbo nenapadenja. in ta predlog ponovila pred podpisom francosko-romunske pogodbe. O odnosih med Romunijo in Bolgarsko doznava Vaš dopisnik, da je nova vlada sestavila komisijo, da preišče nezadovoljstvo bolgarskega prebivalstva v Dobrudži, da prepriča Bolgarsko o prijateljskem mišljenju Romunije Razen tega upajo v Bukareštu, da bo 15. decembra pri sestanku v Opatiji prišlo do ureditve romunsko-madjarskega optantskega spora. Pri tem sestanku bo zastopal Romunijo atenski poslanik Longa Rascanu.

Preobložitev ljudsko-šolskih otrok

(K načrtu osnovnošolskega zakona.)

Skrb pomeni to ime nam materam. Ko spremljamo in se udeležujemo otroškega življenja in dela intenzivno kakor nihče drugi, gledamo, kako škodljivo je preobložila otroka osnovna šola. Naj navedem samo posameznosti. Ze od prvih razredov osnovne šole dalje imajo učenci osnovne šole po več teden-skih ur kakor srednješolci nižjih razredov. Dalje omenjam pouk v zgodovini. V IV. razredu osnovne šole, ki ga momentano spremljam, se podaja zgodovina ne na podlagi prečitanih lepih zgodovinskih anekdot, kakršne so se stvorile okrog velikih zgodovinskih osebnosti, ki bi bile — iz svoje izkušnje vem to — za poznejši pravi resnobni študij zgodovine prijazne trdne točke (n. pr. Aleksander Veliki in njegov konj, ali povest o Aleksandru Velikem, ki je omamljen od pijače ubil ljubega prijatelja), temveč se podaja dolge ure suhoparno in podrobno, otrokom te starosti popolnoma neprimerno z velikim trudom in z malenkostno koristjo. Z letnicami in podrobno se uče mej davnega rimskega cesarstva, potov, ki so jih hodili narodi, bogov in običajev bogoslužja, med drugim tudi zares nezdgovinskih bogov, politične ureditve v državi, definicij o različnih manjših in večjih političnih enotah, o srezih in oblastih in naštevajo vode, pogorja, mesta s prebivalci in vrhove z višinami v večjem obsegu kakor smo jih poznali starejši na potu proti maturi. V glavicah pa se strne vse to v kaos in iz nižjih razredov osnovne šole ne vzamejo otroci s seboj v življenje oziroma v srednjo šolo niti tistega najnižjega duhovnega imetka, da bi znali zares pravilno brati, pisati in računati. Ko bi ne imeli toliko otroškemu duhu tako daljne snovi, ki hromi in časih ubije njegovo silo, bi jezik in knjigo drugače obvladali; iz knjig omiljenih v letih mladosti bi tudi pozneje — zrelejši — rajši iskali poglobitve in razširjenja svojega obzorja. Dalje ročno delo je tudi taka boleča točka. Predpisano je že za prvi razred. In vendar vemo matere, kako brezpomembno je to predpisano šolsko ročno delo gospodarsko, praktično in vzgojno, četudi se šopiri na videz tako pomembno bahavo po razstavah in po izpričevalih.

Nasprotno pa oslabe radi drobnega ročnega dela premmoge otroške oči, gospodarsko se predpogoji zanj večkrat težko zmagujejo in mati gospodinja, ki tu ne sme izbirati, dobi izdelki otroškega ročnega dela izdelke, ki jih največkrat otroku na veliko žalost praktično niti porabiti ne more. Enkrat spadajo med luksuz, drugičkrat pa so zaostali izdelki kakega ročnega dela, ki je zdaj sprito današnje strojne tehnike že davno ob vsako vrednost. In zato presedi toliko malih bitij sključenih in mehanično v eno točko uprtih oči ure in ure.

Matere vemo in čutimo, kako je treba otrokom skakanja, gibanja, zelenja in solnca, da jim v veselju in zdravju zraste krepko telo in se v njem razvije močan, jasen duh. Sedanja osnovna šola otroško zdravje in otroškega duha ubija. Ko je sključila otroke vsak dan toliko ur za šolske klopi, potem jih sključuje še doma za šolske naloge. Večkrat sem hotela z otroki po šoli na delo na vrt, ali na izprehod, ali so s hrepenečimi svetlimi očmi gledali skozi okno k telovadcu, toda ker je dolžnost prva in ker tem malim ne morem še dopustiti ponočnega dela, sem morala sčasoma odstaviti vsako misel, vsak načrt za pot po zdravje v božji sveži zrak; srednješolci bi še dobila za to, otrok osnovne šole težko. Niti nedelja ni zanje »Gospodov dan« radi šolskih dolžnosti. Dovolj jasno govori statistika o zdravju otrok stopajočih iz osnovne šole. V življenje, v srednjo šolo vstopajo skoro izključno šibki, s slabo držo, slabokrvni, kratkovidni s sključeno hrbtenico, če imajo voljo močno in sile še tolike, zdaj začno delo za zdravje, toda pot je odtod daljša in napornejša in tuberkuloza grozotno napada.

Zato je nujno, da se izpahne iz osnovne šole vse, kar res ne spada vanjo. Verouk, čitanje, pisanje, materin jezik in računstvo, to so predmeti osnovne šole. Vse ostalo pa spada v slovensko čitanko in v prirodo.

—au—eva.

Ne morejo prikriti jeze

Kar iz sreča smo se smejali, ko smo čitali včerajšnji liberalni popoldnevnik o dobrih odnosih SLS z radikali. Toliko so svoje dni skušali zlesti v radikalno stranko in naj so še tako udrihali po »separatističnih klerikalcih«, vendar se jim njih namera ni posrečila. Sedaj pa pridejo ti »šmentani klerikalci« in kar čez noč so v najboljših odnosih z radikali. Ni čuda, če je dični »Sl. N.« kar iz sebe, da fantazira celo o pravih jezuitih. Je pač tako, da kdor ima mrzlico, vidi vse mogoče stvari.

Upamo, da nam bo »Sl. N.« priskrbel še par veselih uric in da bo predvsem takoj ponatisnil »Slovenec« iz 1. 1914. in razne govore naših ljudi, svojih pa temeljito zamolčal.

Kadar so jezni liberalci, je to vedno dokaz, da smo na pravi poti. Zato gospodje, še bo treba malo jezice, ker še bomo delali prav!

Dunajska vremenska napoved. V Južnih Alpah oblačno, včasih dež, nekoliko topleje.

Zasedanje Sveta DN

Lugano, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Danes dopolne ob 11.15 je Briand kot predsednik otvoril 53. zasedanje Sveta Društva narodov. Prisotni so bili Chamberlain, dr. Stresemann, Grandi, Titulescu in ostali člani Sveta, mnogo diplomatov in okoli 150 časnika. Briand je posebno pozdravil angleškega in nemškega zunanjega ministra ter Titulesca, ki se že dalje časa udeležujejo delovanja Sveta Društva narodov. Nato sta se kratko zahvalila Chamberlain in Titulescu, dr. Stresemann pa je imel daljši zahvalni govor za to, da sta se Svet Društva narodov in tajništvo toliko potrudila, da se je zasedanje na pobudo dr. Stresemanna preložilo v Lugano. Potem je še Briand izrekel zahvalo švicarskim občinskim in kantonalnim oblastem za to preložitve.

Večina točk današnjega dnevnega reda je bila odgojena. Tako poročilo stalne mandatne komisije, ki še ni dogotovljeno, madjarsko-romunsko optantsko vprašanje, ki bo morda rešeno na neposrednem sestanku zastopnikov obeh držav, dalje vprašanje, ali sme Svet Društva narodov zahtevati od mednarodnega razsodišča razsodbe na podlagi soglasne ali večinskega sklepa in končno tudi še enkrat Chamberlainov predlog, da se številno letnih zasedanj Sveta Društva narodov zniža od 4 na 3. Popoldne je imel sejo manjšinski odbor Sveta. Prihodnja javna seja Sveta je določena na jutri ob 10.30.

Ze včeraj zv. je bilo mnogo sestankov med državniki. Briand je za poldrugo uro obiskal dr. Stresemanna, nato pa na kratko še Chamberlaina. Njegov dolgi obisk pri dr. Stresemannu je vzbudil precejšnjo pozornost in kolikor se more doznati, je dr. Stresemann interperiral Brianda o francosko-angleškem dogovoru v razorožitvenem vprašanju. Oficialno pa se ti obiski označujejo kot samo obiski vljudnosti. Z nemške strani se naglašja, da je bil razgovor med Briandom in Stresemannom povsem prijateljski in da se je izkazala po-

treba nadaljnjih razgovorov, ki se bodo vršili v popoldnevih prihodnjih dni. Danes dopoldne je pred sejo Sveta obiskal Briand še Chamberlaina, razen tega pa državni tajnik Grandi romunskega delegata Titulesca. Ta poslednji obisk se spravlja v zvezo z željo Mussolinija, da bi se odnošaji med Italijo in Romunijo zboljšali, pri čemer so težkoče samo v starem nasprotstvu Romunije proti Bolgarski, katera tudi uživa posebno varstvo Italije. »Petit Parisien« poroča o razgovorih Brianda s Stresemannom, da se je Stresemann pritoževal radi počasnosti učinkovanja locarnske pogodbe, radi česar je položaj v Nemčiji postajal vedno težavnejši. Briand mu je odvrnil, da je imenovanje komisije strokovnjakov in komisije za spravo v svrhu izpraznitve Porenja najboljši sredstvo za zboljšanje razmer in da torej pritoževanje Nemčije ni prav razumljivo.

Veselite proti malim državam

Bukarešt, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Po informacijah iz vladnih krogov bo bivši rumunjski minister Titulescu izven razprav Sveta Društva narodov predložil v Luganu demaršo pri zastopnikih veselih, katero bodo podpirali tudi ostali zastopniki manjših zaveznikov Belgije, Češkoslovaške, Poljske in Jugoslavije, da bi dosegli, da bi tudi te države mogle poslati svoje delegate v komisijo strokovnjakov, ki bo v kratkem sklicana za revizijo Dawesovega načrta. Angleška vlada je v sporazumu s Francijo sklenila, da naj imenovane male države ne dobijo nobenih zastopnikov v komisiji. V političnih krogih teh držav se smatra ta sklep veselih za poskus, da bi se zmanjšanje nemških plačil izvršilo na račun malih držav, odnosno da bi se revidirale samo kvote malih držav. Nastala je radi tega neka razburjenost ter se je uvedla izmenjava misli med imenovanimi malimi državami in svrhu obrambe njihovih pravic.

Novo predsedstvo Centruma

Köln, 10. dec. (Tel. »Slov.«) Ob zaključku zborovanja centruma so se vršile volitve v predsedstvo, ki niso prinesle bistvene spremembe. Vendar bo novo predsedstvo obstajalo iz 68 članov (za 26 več kakor prej). Poleg dosedanjih častnih predsednikov Herolda in Porscha je bil za častnega predsednika izvoljen tudi dosedanj predsednik dr. Marx. K dosedanjim petim nadomestnim predsednikom Glöcknerju, Mönningu, Schoferju, Stegerwaldu in ge Weber pride sedaj še Joos, ki bodo skupaj z nadaljnjimi desetimi osebam na polovico iz parlamentarev in na polovico iz pristašev stranke tvorili poslovede predsedstvo.

Iz časopisov

Tri demokratske teze. Pod tem naslovom poroča »Politika«, da vlada v demokratski stranki tri struje, ki vsaka predlaga drugo taktiko stranke. Prva skupina pod vodstvom znanega bogataša Voje Veljkovića je za takojšen prelom četverne koalicije in za izstop iz vlade. Ta struja pa je v znatni manjšini, kakor je pokazala seja ožjega glavnega odbora dem. stranke. Svojo zahtevo utemeljuje v glavnem s tem, da je sedaj zadnja prilika, da stranka še opraviči svoje ime in se izkaže kot res demokratska stranka. Druga manjša skupina pa je absolutno za ohranitev sedanje koalicije, ker da je ta vsled stališča KDK in iz državnih ozirov nujno potrebna. Tej skupini pripadajo tudi nekateri aktivni ministri. Ker obstoji nevarnost, da bi ta skupina tudi izvedla čisto svojo politiko, je klub svoji maloštevilnosti v krepko oporo sedanji vladi. Tretja skupina pa je za ohranitev vladne koalicije, toda pod pogojem, da se revidirajo odnošaji strank vladne koalicije in da dobi demokratska stranka nove koncesije. Ta skupina je bila na seji najmočnejša in njej pripadajo tudi dr. Marinković in dr. Pečić. Ker je teza te skupine tudi prodrla, zato ni pričakovati takojšnje spremembe v situaciji, temveč bo šele po dolgotrajnih pogajanjih prišlo do ev. izpremembe.

Trojna koalicija. Kakor poročajo beograjski listi, je med radikali zelo močno razpoloženje, da se sploh pretrga koalicijo z demokracijo, ki je povzročila vladni same sitnosti. Ti radikali predlagajo, da bi skupno z muslimani in Jugoslovanskim klubom osnovali trojno koalicijo, ki bi tudi sestavila vlado, sprejela proračun in izvedla volitve.

Zakaj je Davidovič tako odločen? Kakor poroča sarajevska »Večernja Pošta«, je poslal g. Davidovič v Zagreb poslanca Salih Baljića, da mu ta najde stik s KDK. Baljiću se je to tudi deloma posrečilo, ker pa je moral vsled nujnih poslov v Mostar in ni mogel poročati še g. Davidoviču, je ta poslal v Zagreb še podžupana Belgrada. Ta je konferiral z dr. Skuljem in drugim voditelji KDK in bil od njih zelo dobro sprejet. Tudi bivanje sam. dem. poslanca Vilderja v Belgradu in njegov sestanek s Savčićem spravlja v zvezo s sporazumom, ki ga hoče g. Davidovič doseči z Zagrebom. Po tem sporazumu naj bi g. Davidovič razbil vladno koalicijo in za to postal vodja vse opozicije in šef vlade, če bi ta prišla na vlado. Odtod najnovejši nastop govoda Davidovića.

Ljubljanski javnosti!

Klub občinskih svetovalcev SLS je na svoji seji dne 10. decembra vzel na znanje poročilo načelnika kluba g. M. Kreka o transakciji 18 milijonskega 6% obligacijskega posojila in je ugotovil:

1. Podatki o tej transakciji, v kolikor so klubu na razpolago, še niso popolni.
2. Ze iz doslej zbranega gradiva pa je gotovo, da transakcija ni koristna za mestno občino.
3. Klub občinskih svetovalcev SLS ni dal pooblastila za tako izvršeno transakcijo in o posameznih dejanjih, ki so s tem v zvezi, ni bil predhodno obveščen.

Klub občinskih svetovalcev SLS zahteva, da se vsi sklepi upravnega sveta cestne električne železnice, korespondenca, sklepna pisma, dogovori in izvršilni ukrepi glede te transakcije preiščejo po posebnih paritetni komisiji štirih članov. Dva člana postavi klub občinskih svetovalcev SLS, dva klub občinskih svetovalcev SDS. Člani te komisije ne smejo biti člani občinskega sveta niti člani upravnega odbora mestne cestne električne železnice.

Dokler ta komisija ne poda poročila in svojega mnenja, se člani našega kluba ne morejo udeleževati plenarnih sej občinskega sveta ljubljanskega in sej upravnega odbora cestne električne železnice.

Na podlagi poročila te komisije bo klub uravnaval svoje nadaljnje korake

Za klub obč. svetovalcev SLS
Krek, t. č. načelnik.

Ludstvo za SLS

Shod SLS v Metliki. V nedeljo se je vršil v nabit polni dvorani kmetijske družbe v Metliki shod SLS, ki je sijajno uspel. Poročali so poslanci Jože Nemanjč, profesor Jarc in dr. Kulovec. Zborovalci so z burnim odobravanjem sprejeli predlagano zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

Shod zaupnikov SLS za novomeški okraj. V ponedeljek ob 9 zjutraj se je pričel shod zaupnikov SLS za novomeški okraj v Rokodelskem domu v Novem mestu, ki je trajal do 1 popoldne. Zborovanje se je nadaljevalo popoldne ob 2 in je trajalo do 4. Obširno so poročali o delu oblastne skupščine in o delu Jugoslovanskega kluba, zlasti poslanca dr. Česnik in dr. Kulovec. Po poročilih se je obširno razpravljalo o gospodarskih in o organizatoričnih vprašanjih v novomeškem okraju. Shod zaupnikov je soglasno odobril politiko Jugoslovanskega kluba.

Na praznik Brezmadežne popoldne sta se vršila v Dupljah, v nedeljo po rani maši pa v Križah volivna shoda, katera je vodil g. Šitar p. d. Arh. Govornika gg. obl. poslanca Planina in Radešček sta obrazložila zborovalcem delovanje oblastne skupščine, pomen občinskih volitev in splošni politični položaj. V Križah sta govorila tudi gg. župnik Hartman in župan Poljanec. Sprejeta je bila naslednja resolucija: »Zborovalci, zbrani na volivnem shodu v Križah, dne 9. dec. t. l., odločno zahtevajo od poslancev Jugoslovanskega kluba, da složno in z vso energijo nastopijo za tak ljudskošolski zakon, ki bo ustrezal našim krščanskim načelom ter da bodo imeli starši, cerkev in občina dovoljno zastopstvo v šolskih odborih glede verskonravne vzgoje otrok. Obenem izrekajo g. min. predsedniku dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu svojo popolno zaupanje in neomajno zvestobo in vdanost.« — Zaradi posebnih krajevnih razmer imajo pristaši SLS kar pet skrinjic: prva je Arhova, druga je županova, tretja je čevljarska, četrta je SLS Duplje in deveta Kmečke zveze, na kateri kandidira tudi g. župnik Hartman. Občinske volitve v Križah bodo v nedeljo 16. t. m. od 8 zjutraj do 5 popoldne.

Gostilničar i in bojkot domače mineralne vode

Zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani nas naproša, da objavimo, da ni na svojem protestnem shodu niti z besedo omenila bojkota proti domačim mineralnim vodam. Prav radi potrjujemo, da se na ljubljanskem shodu o bojkotu domačih mineralnih vod res ni govorilo, ali tega mi tudi nikdar nismo trdili.

Pač pa smo trdili, da nekateri gostilničarji propagirajo bojkot vode iz Rogaške Slatine in to trdimo še danes, ker je to res. To pa potrjuje tudi zadnji »Gostilničarski list«, ki odkrito poziva k bojkotu vode iz Rogaške Slatine, ker je ta last mariborske oblastne skupščine. Ni naša krivda, če v Ljubljani ne čitajo »Gostilničarskega lista«, mi smo ga čitali in zato smo tudi proti temu neslovanskemu bojkotu nastopili z vso odločnostjo.

Ce torej Zveza gostilničarskih zadrug ni za bojkot — in mi to upamo — potem naj doseže, da bo »Gostilničarski list« svoj bojkot preklical, potem naj skrbi, da ne bo o takem nelepem bojkotu nikdar več niti govora in takoj bomo vsi stari prijatelji, kakor smo vedno bili.

Da v razburjenju kak posameznik zasanja o bojkotu, je razumljivo, če pa propagira bojkot stanovsko glasillo, potem je to neoprostljivo in prepričani smo, da zato naše stališče tudi Zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani popolnoma odobrava.